

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6Tos/52/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123013689
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Batisová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2123013689.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Batisovej a sudcov Mgr. Pavla Macháča a JUDr. Andrey Kondllovej, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., tohto času vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS a ÚVV Leopoldov, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava zo dňa 29.1.2024, sp. zn. 5PP/103/2023, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 11.4.2024 v Trnave, takto

rozhodol:

Podľa § 193 odsek 1 písmeno c) Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného A. B. z a m i e t a.

odôvodnenie:

Okresný súd Trnava (ďalej len „okresný súd“) uznesením zo dňa 29.1.2024, sp. zn. 5PP/103/2023, podľa § 415 odsek 1 Trestného poriadku a § 66 odsek 1 písmeno a), odsek 2 Trestného zákona zamietol žiadosť odsúdeného A. B. (ďalej len „odsúdený“) o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Galanta, sp. zn. 17T/25/2022 zo dňa 26.7.2023 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3To/131/2023 zo dňa 21.11.2023.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd mal preukázané splnenie formálnej podmienky na podmienené prepustenie, keďže odsúdený vykonal potrebnú časť výmery uloženého trestu, avšak nemal preukázané splnenie ani jednej z dvoch materiálnych podmienok, a to preukázanie polepšenia a očakávania, že v budúcnosti povedie riadny život.

Po vyhlásení napadnutého uznesenia na verejnom zasadnutí sa prokurátor vzdal práva podať sťažnosť a odsúdený si podal sťažnosť.

Podanú sťažnosť odsúdený odôvodnil podaním doručeným okresnému súdu dňa 12.3.2024 a uviedol v ňom, že má právo podať žiadosť o podmienené prepustenie, pričom z 30 mesačného trestu má vykonaných 26 mesiacov a počas výkonu trestu bol dva krát odmenený. Okresný súd mu nemôže vytýkať, že je recidivista, nakoľko to zákon nepripúšťa. Nerozumie tomu, v čom robí chybu, čo nedodržiava, keďže má dve pochvaly. Z psychologického hľadiska neoľutoval skutok, ktorý sa mu kladie za vinu, pričom ľutuje, že sa skutok stal, ale len si bránil svoj život v nutnej obrane. Psychologička s ním pritom mala len 5 minútový pohovor. Odsúdený žiadal o nahradenie zvyšku trestu akýmkoľvek alternatívnym trestom.

Podľa § 192 odsek 1 Trestného poriadku, pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

- správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a
- konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Podľa § 193 odsek 1 Trestného poriadku, nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak

- nie je prípustná,

- b) bola podaná oneskorene, neoprávnenou osobou, osobou, ktorá sa jej výslovne vzdala alebo ktorá znovu podala sťažnosť, ktorú už predtým výslovne vzala späť, alebo
- c) nie je dôvodná.

Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) na podklade podanej sťažnosti podľa § 192 odsek 1 písmeno a), písmeno b) Trestného poriadku, preskúmal správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým odsúdený podal sťažnosť, ako aj konanie predchádzajúce týmto výrokom a zistil, že sťažnosť bola podaná voči rozhodnutiu, voči ktorému je prípustná, podala ju osoba oprávnená - odsúdený a v zákonom stanovenej lehote. Zároveň preskúmaním spisového materiálu krajský súd zistil aj to, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

Pokiaľ ide o splnenie formálnej podmienky na podmienené prepustenie, okresný súd správne skonštatoval, že odsúdený vykonal potrebnú časť uloženého trestu odňatia slobody.

Okresný súd mal za to, že odsúdený svojím správaním počas celého obdobia doterajšieho výkonu trestu nepreukázal dostatočné polepšenie. Odsúdený bol počas výkonu väzby dva krát disciplinárne odmenený, naposledy dňa 21.8.2023 za vykonávanie pomocných prác na ubytovni, avšak počas výkonu trestu nebol disciplinárne odmenený, stanovené ciele programu zaobchádzania plní čiastočne, k spáchanej trestnej činnosti má len čiastočný kritický postoj a svoju zodpovednosť minimalizuje, a hoci sa odsúdený nedopustil porušenia ústavného poriadku, nebolo možné u neho dostatočne preukázať polepšenie.

Argument odsúdeného, že pri spáchanom skutku konal v nutnej obrane neobstojí, nakoľko jeho konanie nebolo takto pri odsúdení vyhodnotené, preto zotrvávanie na tomto postoji odsúdeným, vykazuje znaky nekritickej k trestnej činnosti. Pokiaľ odsúdený namietal krátkosť pohovoru s psychologičkou, tak treba uviesť, že jej hodnotenie nie je založené len na osobnom stretnutí s odsúdeným, ale aj na poznatkoch zo spisu.

Prvá materiálna podmienka v podstate znamená, že u odsúdeného prišlo k vnútornej premene - prevýchove vo vzťahu k spoločenským normám, najmä dodržiavaniu právneho poriadku. Možno teda predpokladať, že u odsúdeného nastala taká zmena vnútorného postoja k spoločnosti a právu, ktorá znamená negatívny postoj k páchaniu trestnej činnosti. Toto je možné preukázať plnením programu zaobchádzania, negatívnym postojom k predchádzajúcej trestnej činnosti, výkonom práce počas výkonu trestu, zlepšovaním znalostí a schopností, ktoré zvyšujú zamestnateľnosť, plnením povinností a zákazov odsúdeným a s tým súvisiacou existenciou disciplinárnych odmien a ich početnou prevahou nad disciplinárnymi trestami s prihliadnutím na okolnosti odmien a trestov. To znamená, že rozhodnutie súdu má byť reflexiou celého priebehu výkonu trestu u odsúdeného, jeho pozitívneho vývoja alebo naopak stagnácie a negatívneho vývoja. Zmena vnútorného postoja musí byť skutočná, nielen predstieraná, resp. nesmie byť len následkom automatickej adaptácie na prostredie výkonu trestu. Polepšenie vyžaduje, aby odsúdený skutočne potlačil záporné vlastnosti a sklony, ktoré viedli k spáchaniu trestného činu. V tomto zmysle nie je prejavom skutočnej zmeny ani účelové správanie odsúdeného v súlade s vnútorným poriadkom ústavu na výkon trestu, no bezo zmeny vnútorného hodnotového nastavenia.

Okresný súd správne vyhodnotil, že odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním nepreukázal polepšenie, hoci jeho správanie bolo na požadovanej úrovni a dodržiaval ústavný režim, a boli mu uložené dve odmeny, avšak ešte počas výkonu väzby, pričom správanie odsúdeného počas výkonu trestu skôr svedčí o stagnácii v pozitívnom vývoji. Taktiež len čiastočný kritický postoj k spáchanej trestnej činnosti a čiastočné plnenie stanovených cieľov programu zaobchádzania nesvedčí o takej zmene vnútorného postoja odsúdeného, že by bolo možné konštatovať polepšenie. Okrem toho bolo možné prihliadnuť na to, že odsúdenému už bol trest odňatia slobody nepodmienenčne uložený siedmimi odsúdeniami, teda odsúdený prostredie výkonu trestu pozná, vie sa mu formálne prispôbiť, preto je u neho nevyhnuté, aby zvýšeným úsilím preukázal polepšenie.

Druhá materiálna podmienka znamená, že je pravdepodobné, teda je "nádej", že odsúdený bude v budúcnosti, teda po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody viesť riadny život. U odsúdeného musí nastať odklon od páchania trestnej činnosti. Vedenie riadneho života znamená správanie v súlade s právnym poriadkom, čiže vedenie života bez porušovania práva, najmä bez páchania trestných činov alebo aj správnych deliktov.

Vo vzťahu k posúdeniu splnenia druhej materiálnej podmienky bolo potrebné v prvom rade prihliadnúť na správanie sa odsúdeného na slobode medzi predchádzajúcimi ôsmimi odsúdeniami, kedy mu bol až 7 krát ukladaný nepodmienečný trest odňatia slobody a raz mu bolo upustené od uloženia súhrnného trestu. V správaní sa odsúdeného v rokoch 2005 až 2018, kedy bol 8 krát odsúdený, badať tendenciu opätovne sa dopúšťať trestnej činnosti, či iného protiprávneho konania, aj napriek vykonaniu nepodmienečných trestov odňatia slobody, či plynutia skúšobnej doby podmiennečného prepustenia, keďže mu v roku 2011 bol nariaďovaný výkon zvyšku trestu. Z registra trestov odsúdeného potom vyplýva aj skutočnosť, že odsúdený sa krátko po prepustení z výkonu trestu opätovne dopustí trestnej činnosti, ako tomu tak bolo napríklad po vykonaní trestu dňa 13.9.2017, kedy bol v roku 2018 opätovne odsúdený za násilnú trestnú činnosť. Z posúdenia správania sa odsúdeného na slobode medzi jednotlivými odsúdeniami je zrejmé, že ani vykonanie trestu odňatia slobody na neho nemá výchovný vplyv na to, aby sa už protiprávneho konania, a to aj krátko po vykonaní trestu, či v skúšobnej dobe podmiennečného prepustenia nedopustil. Tieto konkrétne skutočnosti nesvedčia pre záver, že od odsúdeného možno opätovne očakávať, že po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody bude viesť riadny život. Posúdenie otázky prípadnej recidívy je svojim spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, pričom súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné zaradiť aj doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti. Odsúdený bol pritom v minulosti vo výkone trestu najmä za trestnú činnosť násilného charakteru.

Zmysel podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol odsúdený automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania. Treba zdôrazniť fakt, že na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody neexistuje žiadny právny nárok. Podmiennečné prepustenie je odôvodnené len vtedy, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život, teda, že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy. Takouto okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení význam, je aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného vrátane jeho trestnej minulosti a správanie sa po prepustení z výkonov trestu.

Záverom krajský súd uvádza, že na to, aby mohol byť odsúdený podmiennečne prepustený z výkonu trestu odňatia slobody musí okrem formálnej podmienky súčasne spĺňať aj dve materiálne podmienky a to, že svojim správaním vo výkone trestu odňatia slobody preukázal polepšenie a zároveň je možné očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Odsúdený nesplnil ani jednu z dvoch materiálnych podmienok, a preto okresný súd správne a v súlade so zákonom rozhodol, keď žiadosť odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zamietol.

Keďže krajský súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zrušenie, resp. zmenu napadnutého uznesenia, sťažnosť odsúdeného ako nedôvodnú jednomyseľne zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.